Handläggare
Karin Carlsson
Telefon: 08 – 508 28 994
Katarina Forslöw
Telefon: 08 – 508 28 759
Hillevi Virgin
Telefon: 08 – 508 28 191

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2026-11-03, p. 11

Årsrapportering för Mälarens vattenvårdsförbund, Svealands Kustvattenvårdsförbund och Tyresåns vattenvårdsförbund 2025

Förvaltningens förslag till beslut

Godkänna årsrapporteringen för Mälarens vattenvårdsförbund, Svealands Kustvattenvårdsförbund och Tyresåns vattenvårdsförbund.

Bakgrund

Staden är medlem i tre vattenvårdsförbund: Mälarens vattenvårdsförbund, Svealands Kustvattenvårdsförbund och Tyresåns vattenvårdsförbund. I förbunden deltar kommuner, länsstyrelser, VA-bolag och vissa privata bolag eller intresseorganisationer.

Staden är representerad i styrelserna till Mälarens vattenvårdsförbund och Svealands Kustvattenvårdsförbund genom en ordinarie styrelseledamot och en ersättare. I Tyresåns vattenvårdsförbund representeras staden i styrelsen av Stockholm Vatten och Avfall medan miljöförvaltningen deltar i arbetsgruppen.

Tjänstepersoner deltar i samverkan inom förbunden för kunskapsutbyten och samarbeten med kommungemensamma åtgärder.

Stockholms stad betalar sammanlagt närmare 3 miljoner kronor för sitt medlemskap i vattenvårdsförbunden. För medlemskapet i Mälarens vattenvårdsförbund 2026 betalar staden 1 159 150 kronor, baserat på en avgift om 1,46 kr/invånare i kommunen. Det är en höjning från 2025 då man tagit bort den tidigare maxavgiften till förbundet. Tidigare avgift var 576 100 kronor. Utöver det betalar Stockholm Vatten och Avfall en avgift på 13 650 kronor/år.

[Nivå 1]
[Nivå 2]

[Besöksadress]
[Postadress]
[Postnr] [Ort]
Telefon [Telefon]
Växel [Växel]
Fax [Fax]
e-postadress
[hemsida]

För medlemskapet till Svealands kustvattenförbund betalar staden en avgift om 1,05 kr/invånare samt en fast medlemsavgift på 1 000 kr/år. Totalt motsvarar det en kostnad om 1,04 miljoner kronor 2026. Utöver det betalar Stockholm Vatten och Avfall en avgift på 85 000 kr/år.

Vad gäller Tyresåns vattenvårdsförbund betalar Stockholm Vatten och Avfall en avgift på 892 354 kr för 2026, vilket var samma som föregående år.

Ärendet

Varje år sammanfattar vattenvårdsförbunden den egna verksamheten samt resultaten av bedriven miljöövervakning i årsrapporter. Rapporterna återfinns som bilagor till tjänsteutlåtandet. Nedan sammanfattas övergripande slutsatser från rapporterna.

Mälarens vattenvårdsförbund

Miljöövervakningen i Mälaren är uteslutande fokuserad mot ekologiska parametrar. Resultatet från miljöövervakningen 2025 har sammanfattats i rapporten *Fokus på Mälaren 2025*.

I stadens vattenförekomster, Ulvsundasjön, Årstaviken och Fiskarfjärden, har klorofyll, siktdjup och totalfosfor undersökts. Siktdjup och totalfosfor klassas som god status för att alla tre vattenförekomster medan klorofyll klassas som måttlig status för samtliga. Utöver det har syrgashalten undersökts i Fiskarfjärden och Årstaviken. Fiskarfjärden utmärker sig i mätningarna då det fortsatt är problem med syrgasfria bottnar. Syrgasfria bottnar har flera negativa konsekvenser för den ekologiska balansen. Växter och djur flyr områden där det inte finns tillgång till syre, giftigt svavelväte bildas och fosfor frisätts vilket leder till ökad algblomning.

Vattenkvaliteten i så gott som samtliga delar av Mälaren behöver förbättras för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas.

Mälarens vattenvårdsförbund samarbetar med Sveriges Lantbruksuniversitet SLU och i rapporten presenteras flertalet studentarbeten och forskningsprojekt med koppling till Mälaren.

Svealands kustvattenvårdsförbund

Svealands Kustvattenvårdsförbund bedriver miljöövervakning och samordnar recipientkontroll längs Svealandskusten. Stockholms tre kustvatten; Brunnsviken, Lilla Värtan och Strömmen, omfattas av provtagningen. Förbundet redovisar de mätningar som genomfördes 2025 i årsrapporten *Svealandskusten 2026*. Därtill presenteras en rad artiklar.

Miljöövervakningen omfattar ett antal parametrar. Enligt mätningarna 2025 uppnår inga vattenförekomster längs med Svealandskusten god fosforstatus och många har till och med otillfredsställande eller dålig fosforstatus. Den ekologiska statusen avseende fosfor i Stockholms kustvatten (2020-2025) klassas till måttlig i Brunnsviken samt otillfredsställande i Lilla Värtan och Strömmen. För Strömmen innebär detta en förbättring i statusklass sedan 2024. I Brunnsviken, där fällning av sedimenten utfördes 2019 i syfte att minska belastningen av fosfor från sedimenten, har statusen avseende fosfor förbättrats efter att tidigare ha legat mellan otillfredsställande och dålig.

Vattenkvaliteten i så gott som samtliga delar av Svealandskusten behöver förbättras för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas.

För att effektivisera åtgärdsarbetet hos förbundets medlemmar har förbundet anställt en åtgärdssamordnare för perioden september 2024-februari 2027 med hjälp av statliga medel. Den långsiktiga finansieringen av denna funktion behöver långsiktigt säkras.

Tyresåns vattenvårdsförbund

Under 2025 har förbundet bedrivit miljöövervakning enligt ordinarie miljöövervakningsprogram, bl.a. provtagning av vattenkemi i sjöar och i Tyresåns utlopp i Kalvfjärden, samt utfört utökad undersökning av metaller och organiska miljögifter i sediment i ett stort antal sjöar.

Förbundet har påbörjat ett projekt gällande restaurering av vattendrag. En utredning med åtgärdsförslag har tagits fram och för Stockholms stads del ingår Forsån i utredningen. Därutöver bedriver förbundet ett aktivt informationsarbete på hemsidan och i sociala medier samt deltar på externa träffar och konferenser.

Tyresåns vattenvårdsförbund har antagit 10 miljöanknutna mål som följs upp årligen genom 12 indikatorer och som presenteras i en rapport (bilaga 2). Miljöuppföljningen visar att om miljömålen ska kunna nås och miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas krävs det att vattenvårdande åtgärder prioriteras i medlems-kommunerna och att det avsätts nödvändiga resurser för detta arbete.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det arbete som bedrivs inom vattenvårdsförbunden och den plattform förbunden utgör för samverkan mellan medlems-kommunerna är av stor betydelse för att miljötillståndet i stadens vattenförekomster ska kunna förbättras och för att miljökvalitetsnormerna ska kunna uppnås. Den miljöövervakning som bedrivs av förbunden utgör ett viktigt underlag för att kunna

följa utvecklingen och statusen i vattenförekomsterna och för att kostnadseffektiva åtgärder ska kunna vidtas där de gör störst nytta. Kunskapen som finns i förbunden är också ett betydelsefullt underlag i vattenmyndighetens arbete med att klassificera statusen i vattenförekomsterna och är av stort värde för vattenmyndighetens arbete med att ta fram åtgärdsprogrammet för Norra Östersjöns vattendistrikt.

För att Stockholms stad med grannkommuner ska kunna bidra till att förbättra vattenkvaliteten och förutsättningarna för växt- och djurliv i sina vattenförekomster krävs en gemensam förståelse för åtgärdsbehov och samverkan kring att genomföra dessa. Förbunden fyller en viktig funktion för dessa frågor i form av stöd och samverkansyta i åtgärdsarbetet.

Stadens medverkan i förbunden innebär förbättrade förutsättningar för att de åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen för stadens vatten kan genomföras i ett större geografiskt område.

I staden och grannkommuner pågår ett långsiktigt arbete för att förbättra vattenmiljön och även om insatser görs visar miljöuppföljningen att det krävs en generellt ökad åtgärdstakt. Vattenvårdande åtgärder behöver prioriteras i såväl vattenvårds-förbundens medlemskommuner som i angränsande och uppströms liggande kommuner för att bidra till att följa miljökvalitetsnormerna för stadens vatten. Samverkan mellan kommuner, länsstyrelser och verksamhetsutövare inom förbunden är en förutsättning för att bygga upp gemensam kunskap och utifrån dessa prioritera och genomföra de mest miljöeffektiva åtgärderna.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Maria Svanholm
Avdelningschef

Bilagor

1. Fokus på Mälaren 2025
2. Verksamhetsberättelse 2025, Tyresåns vattenvårdsförbund
3. Miljöuppföljning 2025, Tyresåns vattenvårdsförbund
4. Svealandskusten 2026 – Årsrapport från Svealands Kustvattenvårdsförbund